

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gnoti Seautón, Sive Arnoldi Geulincs Ethica

Geulincx, Arnold

Lugd. Batav., MDCLXXV

§. 2. Providentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48728)

turam deliberationem, qua actionem e-
jusque circumstantias circumspectè per-
penderimus: in ipsâ vero actione, quam
post maturam deliberationem exercemus,
non hæreamus, non interpellemus illam
parergis, sed uno & continuo ductu perdu-
camus cito & sedulo ad finem: cujus Ra-
tio satis patet ex principiis nostris Ethicis.

§. 2. Providentia.

Ex circumspectione naturaliter conse-
quitur Providentia: cum enim dili-
genter consideramus circumstantias actio-
nis exercendæ (quod circumspectionis Of-
ficium est) facile enim videmus, quod ex
actione nostra, tum circa nos ipsos, tum
circa alios homines emanare possit: (quod
Providentiæ munus est.)

Inter Providentiæ partes facile prima
est cavere Scandalon. *Scandalon* vero non
est aliud, quam occasio peccandi sumpta
ex alterius alicujus actione: ut si alicui
convitium facias, ille vero inde irritatus
& excandescens aliis te adoriatur, ad ma-
nus & ferrum veniat: hic illa tua actio,
qua convitium fecisti, Scandalon est.

Scandalon dividitur in datum & acce-
ptum. (Theologi illud infirmorum, hoc
vero

vero Scandalon Pharizæorum vocant) Scandalon datum, est Scandalon proveniens ex culpa ejus, qui illud ponit: ut invitatio, adhortatio & compulsio ad potandum & evacuandum scyphum unde alterius ebrietas sequatur. Scandalon acceptum est Scandalum sine culpa ejus, qui illud ponit, & tantum cum culpa ejus, qui accipit illud: tale erit si vir probus honeste se in omnibus gerens, adeoque quam plurimis hominibus, quibuscum agit dissimilis, incidat in odium & sævitiam ipsorum: honestas enim ejus viri & innocentia est illis Scandalon seu occasio peccandi, sed occasionem, quam illi accipiunt, vir bonus illis non dedit; debet ergo vir bonus sibi cavere à Scandalis prioris generis: cupit enim quam maxime Deo & Rationi obtemperari, non à se modo, verum etiam à quibusvis aliis: unde cautissime semper providet, ne quam alii homines ex ejus actionibus honestis licet & bonis, arripiant occasionem peccandi; unde sæpe quædam omittit, quæ alioqui facere ei integrum foret, quando videt positurum inde Scandalum. A Scandalis vero posterioris generis, quæ meræ ex accipientium nequitia proveniunt, cavere sibi vir bonus non debet, sed merito negligit illa: nempe

nempe totam sibi alioqui Rationem & legem Dei deferendam esse novit, si ea cavere velit.

S. 3. Discretio.

Discretio est pars prudentiæ subtilissima, quæ versatur circa distinguenda ea, quæ prima fronte & vulgari iudicio aut eadem, aut admodum affinia sunt: inter quæ tamen discrimen Ethicum permagnum est, eo quod alterum eorum bonum, alterum malum sit.

Et in hoc genere occurrunt primo commissio & permissio: quæ sæpe populo videntur esse ejusdem Rationis ac naturæ: cum tamen multum inter se differant: sæpe enim permittere licet, quod nulli committere licet: V. G. si tyrannus petat sibi tradi innocentem à republica; ni tradatur, excidium minatus: non licet reip. obedire & innocentem tradere (hoc enim esset committere & Tyranni sævitix cooperari) licet tamen permittere ut Tyrannus innocentem illum per suos satellites capiat (hoc enim tantum est permittere ut innocens capiatur, quod cum tanto incommodo & innocentium clade Resp. non tenetur interire.

Ut